

LIETUVOS RESPUBLIKOS AMBASADA ČEKIJOS RESPUBLIKOJE

(Lietuvos Respublikos diplomatinės atstovybės ar konsulinės įstaigos pavadinimas)

AKTUALIOS EKONOMINĖS INFORMACIJOS SUVESTINĖ

2022 m. gegužės mėn.

ČEKIJOS RESPUBLIKA

DATA	PATEIKIAMOS INFORMACIJOS APIBENDRINIMAS	INFORMACIJOS ŠALTINIS	PASTABOS
Lietuvos eksportuotojams aktuali informacija			
2022-05-02	<p>CZ statistikos biuro duomenimis, čekai per metus vidutiniškai suvartoja daugiau kaip 84 kg mėsos vienam gyventojui, iš kurių daugiau nei pusę sudaro kiauliena. Tačiau vien pernai kiaulių skaičius CZ ūkiuose sumažėjo maždaug 10 tūkst. Ūkininkai dėl to kaltina kylančias energijos, degalų ir trąšų kainas bei perspėja, kad jei vyriausybė nesiims veiksmų paremti ūkininkus, CZ kiauliena gali pamažu išnykti iš rinkos. Pvz., šeimai priklausančiame Václavice ūkyje, esančiame netoli Libereco, vietinio ūkininko teigimu kilogramo kiaulienos pagaminimo kaina šiuo metu yra didesnė, nei toji, už kurią ši mėsa parduodama. Ūkio savininkas Štěpán Brodský teigia, kad problema tęsiasi daugelį metų, ji paaštrėjo per Covid-19 pandemijos sukeltą krizę, situacija dar labiau suprastėjo prasidėjus karui Ukrainoje. Ūkininkas įsitikinęs, kad jei valdžia nepadės, CZ kiaulininkystės sektorius ir toliau mažės. Jis skundžiasi, kad negali parduoti savo produkcijos CZ, todėl yra priverstas eksportuoti į Lenkiją, Slovakiją, Vengriją. Pranešama, kad per pastaruosius kelis mėnesius CZ mėsinių pardavimai sumažėjo net penktadaliu. Jaroslavas Slavíkas, Hradec Kralovės regione, Hořice mieste esančios mėsos parduotuvės savininkas, Čekijos televizijai sakė, kad per 20 metų, o tai yra tiek, kiek veikia jo parduotuvė – neteko matyti tokio didelio mėsos kainų šuolio. „Viskas prasidėjo nuo jautienos. Staiga jautienos pritrūko ir ji pabrango dešimtimis kronų, gal net keturiasdešimt (1,6 eur). Vištiena šiuo metu yra didžiausia problema. Jei norite vištienos, turite ją užsisakyti prieš dvi ar tris dienas“ – pasakojo pardavėjas. Mažmenininkai teigia, kad pirkėjai vis dažniau ieško nuolaidų arba perka pigesnius produktus, siekdami sutaupyti, taip pat pasirodo pranešimų apie pirkėjus, kurie „apeina tiekimo grandinę“ ir perka mėsą tiesiai iš ūkininkų.</p>	<p>Pork production in Czechia threatened by rising costs Radio Prague International</p>	

Investicijoms pritraukti į Lietuvą aktuali informacija		
2022-05-25	Gegužės 25 d. Lietuvoje viešėjo CZ Moravijos regiono verslo misija. Į Lietuvą atvyko CZ įmonės iš įvairių sektorių: maisto, medicinos, farmacijos, IT, inžinerijos, atliekų tvarkymo ir kt. Verslo misijos metu pasirašytas susitarimo memorandumas tarp Vilniaus prekybos, pramonės ir amatų rūmų ir Moravijos-Silezijos regiono prekybos rūmų.	Čekijos verslo misija (cci.lt)
Lietuvos verslo plėtrai aktuali informacija		
2022-05-16	CZ bankai ir statybos bendrijos balandį suteikė naujų būsto paskolų už 17,5 mlrd. CZK (0,71 mlrd. eur), t.y. 40 proc. mažiau, nei praėjusį mėnesį, ir 60 proc. mažiau, nei 2021 m. balandžio mėn. Remiantis CZ bankų asociacijos „Hypomonitor“ indekso duomenimis, vidutinė naujų būsto paskolų palūkanų norma pakilo nuo 4,15 proc. kovo mėnesį iki 4,4 proc. balandžio mėnesį. Ryškų naujų būsto paskolų sumažėjimą lėmė CZ nacionalinio banko kiek anksčiau sugriežtintos paskolų išdavimo taisyklės. Ekspertų vertinimu, tikėtina, kad per šiuos metus suteiktų būsto paskolų skaičius bus 40 proc. mažesnis nei 2021 metais. Hypoteční banko ir ČSOB Stavební spořitelny valdybos pirmininkas Jiří Feixas pabrėžė, kad nors susidomėjimas nuosavybe nemažėja, norinčių ir galinčių investuoti dabartinėmis sąlygomis sparčiai mažėja. Naujai suteiktų būsto paskolų apimtis balandžio mėn. sumažėjo daugiau kaip 11 mlrd. CZK (0,45 mlrd. eur) iki 14,2 mlrd. CZK (0,57 mlrd. eur). Tai mažiausia apimtis per maždaug trejus metus. Naujų paskolų skaičius per pastarąjį ketvirtį nukrito žemiau 4500, pernai tuo pačiu laikotarpiu paskolų skaičius siekė 9500. Palyginti su 2 % palūkanų normos tarifu, kuris buvo įprastas rinkoje eilę metų, šiuo metu 5 % siekiantis tarifas reiškia vidutinės būsto paskolos mėnesinės įmokos padidėjimą nuo 5 000 iki 6 000 CZK (200 iki 240 eur) per mėnesį.	Rising interest rates deterring Czechs from taking mortgages Radio Prague International
2022-05-09	Viena stambiausių tarptautinių kredito reitingų agentūrų „Fitch“ sumažino CZ ekonomikos perspektyvą iš stabilios į neigiamą. Ekspertų gretose tai įžiebė nuogąstavimų, jog toks įvertinimas gali sumažinti ir CZ kredito reitingus bei dar labiau pagilinti CZ ekonomikos problemas. „Trinity Bank“ vyriausiojo ekonomisto Lukášo Kovandos vertinimu, pagrindinė tokio prasto vertinimo priežastis – karas Ukrainoje ir galimas jo poveikis CZ ekonomikai, ypač energijos tiekimui. „Taip yra dėl mūsų didelės priklausomybės nuo Rusijos dujų ir didžiąja dalimi	Fitch move sparks fears of painful cut in Czech credit rating Radio Prague International

	<p>nuo Rusijos naftos. Tarptautinė finansų bendruomenė baiminasi, kad tiekimo nutraukimas sukeltų didelę žalą CZ ekonomikai. CZ valstybės skola – viena sparčiausiai augančių visoje ES. Taigi pirmiausia turime stabilizuoti savo viešuosius finansus, bet dėl karo, manau, tai gana sudėtinga užduotis. Bijau, kad mums nepavyks pakankamai greitai stabilizuoti situacijos, ir todėl tikėtina, kad kredito reitingų agentūros, gali sumažinti savo skolinimo reitingus CZ per ateinančius 12 mėnesių. Kuomet sumažinamas reitingas, padidėja tam tikrų įsipareigojimų nevykdymo tikimybė. Ir tai reikštų, kad tarptautiniai investuotojai reikalautų didesnių palūkanų iš CZ vyriausybės. Savo ruožtu, CZ vyriausybė turėtų mokėti dideles palūkanas ir liktų mažiau pinigų pensijoms, socialinėms išmokoms, infrastruktūrai, investicijoms į statybas ir kitiems projektams. Taigi vyriausybei reikėtų imtis tam tikrų taupymo priemonių arba padidinti mokesčius – reziumavo Lukáš Kovanda.</p>		
Lietuvos turizmo sektoriui aktuali informacija			
2022-05-01	<p>Nuo liepos 1 d. CZ perims pirmininkavimo ES Tarybai vairą. CZ pirmininkaujant ES, Prahoje vyks gausybė kultūros ir švietimo renginių. Viliamasi, kad tai prisidės prie šalies įvaizdžio gerinimo ir privilios dar daugiau turistų. Pirmininkavimo ES tarybai metu sostinė organizuos ir rems daug kultūrinių ir edukacinių renginių ar politinių susitikimų, konferencijų ar viršūnių susitikimų. „Praha nori parodyti, kad yra susitelkusi ir toliau skirs daug dėmesio ambicingai klimato politikai, skatins pažangius sprendimus, kultūrą, švietimą, mokslą ir inovacijas. Pirmininkavimas mums taip pat yra galimybė priminti apie konkrečią narystės ES naudą Prahos žmonėms“, – sakė Prahos meras Zdeněk Hřib.</p>	<p>https://www.praguemorning.cz/prague-to-host-several-cultural-and-educational-events-during-eu-presidency/</p>	
Bendradarbiavimui MTEPI¹ srityse aktuali informacija			
2022-05-29	<p>Rusijai įsiveržus į Ukrainą ir pabrangus energijos ištekliams, valstybė ketina skirti milijardus kronų naujų saulės energijos projektų statybai. Pramonės ir prekybos ministerija fotovoltinėms elektrinėms remti šįmet jau skyrė tris milijardus CZK (0,12 mlrd. eur) ir dėl didelio susidomėjimo iš verslo įmonių papildomai pridėjo dar milijardą CZK (0,04 mlrd. eur). Aplinkos</p>	<p>Solar energy is coming back in a big way and 'Cinderella is a princess again' iROZHLAS - reliable news</p>	

¹ MTEPI - moksliniai tyrimai, eksperimentinė plėtra ir inovacijos

	<p>ministerija taip pat ketina didinti investicijas į fotoelektrą. Pagal Aplinkos ministerijos veiksmų plano programą 2021–2027 m. atsinaujinantiems energijos šaltiniams bus skirta 6,4 mlrd. CZK (2,59 mlrd. eur). Pasak CZ Saulės energijos asociacijos vykdomojo direktoriaus Jano Krčmář, „žmonės noriai perka saulės baterijas net ir be valstybės subsidijų. Ypač pastaruojų metu, kuomet energijos kainos šoktelėjo į neregėtas aukštumas, susidomėjimas namų ūkiams ir įmonėms skirtomis saulės baterijomis išaugo net kelis kartus. Įmonės nespėja vykdyti užsakymų, o saulės baterijų tenka laukti kelis mėnesius“ – sakė J. Krčmář.</p>		
Lietuvos ekonominiam saugumui aktuali informacija			
2022-05-06	<p>Derantis dėl 6-ojo sankcijų paketo Rusijai, Europos Komisija pasiūlė rusiškos naftos embargo išimtį CZ iki 2024 metų vidurio, o Vengrijai ir Slovakijai – iki tų 2024 metų pabaigos. Siekdama įtikinti valstybes jungtis prie rusiškos naftos embargo, anot minėto „Reuters“ šaltinio, ES vykdomoji valdžia pasiūlė ir kitų paskatų, įskaitant paramą investicijoms į naują iškastinio kuro infrastruktūrą.</p>	<p>https://www.seznamzpravy.cz/clanek/ekonomika-cesko-ma-dostat-z-ropneho-embarga-vyjimku-do-poloviny-roku-2024-201207</p>	
2022-05-04	<p>Premjeras P. Fiala gegužės 4 d. pareiškė, kad CZ yra pasirengusi paremti Rusijos naftos importo draudimą į ES, jei bus nustatytas atitinkamas pereinamasis laikotarpis, kurio metu būtų padidintas naftotiekių pajėgumas. Gazprom sprendimą nutraukti dujų tiekimą Lenkijai CZ premjeras P. Fiala vadina "tolesne eskalacija" ir tarptautinių sutarčių pažeidimu. Pasak premjero, nutrauktas dujų tiekimas PL neturėtų paveikti CZ, nes dujomis apsirūpinama kitais dujotiekiais. Keturiuose CZ dujų saugyklose esančių atsargų užtektų bent mėnesiui. CZ taip pat turi naftos atsargų – trims mėnesiams ir branduolinio kuro atsargų – dvejiems metams. Kiek anksčiau, balandžio mėn. pabaigoje premjeras P. Fiala lankėsi PL. Pagrindinės susitikimo su PL premjeru M. Morawiecki temos – parama UA ir energetinis saugumas. CZ premjeras patvirtino, kad jo šalis suinteresuota išpirkti/išsinuomoti SGD terminalo dalį PL. „Pasiūliau padidinti PL planuojamų statyti SGD terminalų pajėgumus, nes norėtume gauti dalį šių tiekimų. Tokį pasiūlymą pateikėme PL. Kalbant apie datą, tai ateinančių kelerių metų klausimas, kada PL bus pasirengusi pastatyti naujus terminalus ir padidinti</p>	CTK	

	<p>jų pajėgumus. Labai domimės ir kalbėsime dėl grafiko“, - komentavo P. Fiala. Abiejų šalių vyriausybių vadovai tarėsi ir dėl antrojo PL-CZ dujotiekio – Stork-II – statybos. Jau veikiančio PL-CZ jungiančio Stork-I dujotiekio pralaidumas – 0,5 mlrd. kub. m per metus. Šiuo metu CZ yra 90 proc. priklausoma nuo rusiškų dujų. Dujotiekio Stork-II statyba padėtų CZ reikšmingai sumažinti priklausomybę nuo RU. Pažymėtina, kad projektą Stork-II „palaidojo“ ankstesnė CZ vyriausybė: 2020 m. liepą CZ dujų perdavimo sistemos operatorius „Net4Gas“ nusprendė atidėti naujų dujų jungčių su PL ir AT statybas bei sumažinti planuojamų jungčių pajėgumus.</p>		
2022-05-01	<p>CZ pramonės ir prekybos ministras Jozef Síkela pažymėjo, kad svarstant šeštąjį sankcijų paketą, CZ principinė linija – „<i>we must share the pain</i>“, tačiau tuo pat metu turime gerai paskaičiuoti pasekmes, kurios išstiks nutraukus naftos ir dujų importą iš RU, ir šias pasekmes pasidalinti po lygiai. Pasak ministro, nutraukus rusiškos naftos tiekimą kompensuoti stygių būtų galima padidinus tiekimą per Transalpinį naftotiekį (TAL). Tai užtruktų 30-40 dienų, per kurias reikėtų naudoti CZ strategines atsargas. Tačiau CZ neturi savo naftos perdirbimo gamyklos, tad kurą tektų pirkti iš kaimyninių šalių (PL, AT, HU).</p>	CTK	
Bendra ekonominė informacija			
2022-05-06	<p>Daugiau nei 50 proc. čekų dėl infliacijos, kylančių energijos kainų ir nerimo dėl galimo pinigų nuvertėjimo savo santaupas investuoja. Tačiau ketvirtadalis vis dar laiko pinigus „po pagalve“. Tai rodo „General Investments“ pristatyta apklausa. Jos duomenimis, čekai vis labiau domisi tuo, kas vyksta finansų rinkose – tokį susidomėjimą rodo beveik du trečdaliai šalies gyventojų. Pernai tokių piliečių buvo mažiau nei 50 proc. Infliacija šalyje balandžio mėnesį siekė 14 proc.</p>	<p>https://www.seznamzpravy.cz/clanek/ekonomika-finance-osobni-lide-se-boji-inflace-vic-nez-polovina-cechu-uz-investuje-201240</p>	

Parengė:

Kristina Baubinaitė, LR ambasados Čekijos Respublikoje trečioji sekretorė,
tel. +370 706 53832, el. paštas kristina.baubinaite@urm.lt

(Lietuvos Respublikos diplomatinės atstovybės ar konsulinės įstaigos darbuotojo pareigos, vardas pavardė, telefono numeris, el. paštas)